

HKZ 412

DENİZ TİCARETİ – SİGORTA HUKUKU

PROF. DR. KEMAL ŞENOCAK

PROF. DR. HAKAN KARAN

DENİZ TİCARETİ HUKUKU DERSLERİ

3. HAFTA

I. GEMİNİN BÜTÜNLEYİCİ PARÇALARI VE EKLENTİLERİ

A) Geminin Bütünleyici Parçaları

Bütünleyici parça “yerel adetlere göre asıl şeyin temel unsuru olan ve o şey yok edilmedikçe, zarara uğratılmadıkça veya yapısı değiştirilmedikçe ondan ayrılmasına olanak olmayan parçadır.” (TMK m. 684)

Bir geminin bütünleyici parçalarının belirlenmesinde, denizcilik çevrelerinin veya denizcilik örf ve adetlerinin önemi büyüktür. Gemilerde de aynı esaslar geçerlidir. Örneğin; gemiye eklenen makine ve benzeri teçhizat, yardımcı makineler, geminin aksamı, muhtelif teknik parçaları, aletler, türbinler, şaft, pervaneler, jeneratör, pompalar, havalandırma sistemleri, yelkenli teknelerde direkler, yelkenler, seyir (*navigation*) cihazları, vinçler, dümen tertibatı, yangın söndürme tertibatı vb. bütünleyici parçadır.

B) Geminin Eklentileri

Eklenti, “asıl şey malikinin anlaşılabilen arzusuna veya yerel adetlere göre işletilmesi, korunması veya yarar sağlanması için asıl şeye sürekli olarak özgülünen ve kullanılmasında birleştirme, takma veya başka bir biçimde asıl şeye bağlanan taşınır maldır.” (TMK m. 686/2)

Geminin kullanılması, işletilmesi ve ondan gerektiği gibi yararlanılabilmesi için gemiye eklenen, takılan, onunla birleştirilen, fakat gemi ile tamamen bütünleşmeyen ve kendi fiziki ve hukuki varlığını korumaya devam eden unsurlar, geminin eklentileridir. Dürbün, pusula, haritalar, denizde çatışmayı önleme tüzüğü, ana makinenin bazı parçaları, filikalar geminin eklentilerine örnek gösterilebilir.

II. GEMİLERİN SINIFLANDIRILMASI

A) Sicile kayıtlı gemiler – sicile kayıtlı olmayan gemiler

B) Denize elverişli gemiler – denize elverişsiz gemiler

C) Yola elverişli gemiler – yola elverişsiz gemiler

- D) Yüke elverişli gemiler – yüke elverişsiz gemiler
- E) Türk gemileri – yabancı gemiler
- F) Deniz gemileri – iç su gemileri
- G) Ticaret gemileri – ticaret gemisi olmayan gemiler

III. GEMİNİN KİMLİĞİ

A) Geminin Adı

Geminin adı, onu diğer gemilerden ayırt etmeye yarayan esas unsurlardan birisidir. TTK m. 939(1)'e göre geminin ilk Türk maliki, gemiye dilediği adı vermekte serbesttir; ancak seçilen adın karıştırılmaya yol açmayacak şekilde başka gemilerin adlarından farklı olması gerekir.

B) Geminin Bağlama Limanı

Bir gemiye ait seferler, hangi limandan yönetiliyorsa o liman, geminin bağlama limanıdır. Ancak, günümüz koşullarında bir gemiye ait seferlerin mutlaka bir liman kentinden yönetilmesi gerekmez. Geminin seferleri, yabancı bir limandan veya bir kara kentinden ya da doğrudan gemiden yönetilebilir. Bu durumda bağlama limanı, malikin gemisini sicile kaydettireceği limandır. Yani, sicil limanı, aynı zamanda bağlama limanı olmaktadır.

C) Geminin Tonajı

Bir geminin tonajı, onun ölçümü sonucunda belirlenir. Gemilerin tonajlarının ölçülmesinde hemen hemen bütün dünyada 1969 tarihli “Gemilerin Tonilatoları Ölçme Uluslararası Sözleşmesi”nde (1969 Tonaj Sözleşmesi) yer alan temel esaslar kullanılmaktadır.

D) Geminin Tanınma İşareti

Gemilere telsizle haberleşmede kullanılmak üzere bir tanınma işareti verilmesi gerekir.

E) Geminin Sınıfı

Bir geminin sınıfı, onu diğer gemilerden ayıran unsurlardan birisidir. Gemilerin sınıflandırılması denizcilik çevrelerinde onların durumu ve gerçek değeri hakkında ciddi, tam ve güvenilir bilgi sahibi olunması ihtiyacından kaynaklanmaktadır. Gemilerin

sınıflandırılması, sınıflandırma kuruluşları tarafından yapılır. Başlangıçta deniz sigortacılığı alanında gemilerin mevcut fiziki ve teknik durumlarının tespiti için ihtiyaç duyulan bilgileri temin etmek amacıyla kurulan sınıflandırma kuruluşları, yapmış oldukları denetim ve incelemelerin kapsamında günümüz denizcilik sektörünün en önemli ayaklarından birisini oluşturmaktadır.

Sınıflandırma kuruluşlarının, yayımlamış oldukları bilgilere veya kendileri tarafından verilen belgelere güvenerek hareket eden üçüncü şahısların bu bilgilerin gerçeğe uygun olmaması veya usulsüz olması sebebiyle uğradıkları zarar ve ziyan dolayısıyla haksız fiil hükümlerine göre sorumluluğu mevcuttur.